

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
Сергій ХОЛОД
«28» квітня 2025 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ**

«Туризм»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Затверджено на засіданні
Приймальної комісії
Протокол № 4 від «28» квітня 2025р.

Програма фахового вступного випробування на навчання за освітньо-професійною програмою «Туризм», другого (магістерського) рівня вищої освіти / Л.Г. Бойко – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2025. – 12 с.

Укладачі:

- Бойко Л.Г., доцент;

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 9 від 24 квітня 2025 р.

Відповідальний за випуск: Вареник В.М., кандидат економічних наук, доцент, голова фахової атестаційної комісії зі спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація».

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Змістовна програма вступних випробувань.....	3
3. Критерії оцінювання результатів вступних випробувань.....	8
4. Література.....	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета фахових вступних випробувань – з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок осіб, які виявили бажання навчатися за програмою магістра зі спеціальності ІЗ «Туризм», а також виявлення схильності до ведення науково-дослідницької та пошуково-аналітичної роботи для визначення здатності вступників засвоювати відповідні фахові навчальні програми.

До випробувань допускаються особи, що мають ступінь бакалавра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за спорідненими спеціальностями «Туризм та рекреація», «Готельно-ресторанна справа», а також особи, що здобули ступінь бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста або ступінь магістра за іншою спеціальністю (напрямом підготовки).

На магістерську програму може вступити особа, що має диплом спеціаліста або спеціаліста за іншими спеціальностями.

Програма фахового екзамену охоплює дисципліни:

1. Основи туризмознавства.
2. Туристичне країнознавство.
3. Організація екскурсійної діяльності.
4. Туроперейтинг.
5. Правове регулювання туристичної діяльності.

Під час підготовки до вступного випробування рекомендується користуватися літературою, список якої наведено наприкінці комплексу матеріалів.

Під час проведення вступних фахових випробувань на навчання за програмою магістра екзаменаційна комісія визначає ступінь готовності вступника до опанування програмного матеріалу.

Вступні випробування проводяться з усіма претендентами стосовно зарахування на навчання за програмою магістра. Під час екзамену вступник повинен дати максимально повні відповіді. Кожен член екзаменаційної комісії оцінює якість кожної відповіді, фіксуючи своє рішення письмово.

2. ЗМІСТОВА ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

Основні підходи до визначення сутності туризму: туризм як різновид подорожі, як вид тимчасових міграцій; туризм як вид рекреаційної діяльності; туризм як один з різновидів міжнародних відносин; туризм як вид економічної діяльності; туризм як галузь господарства, складова світового ринку послуг.

Основні категорії осіб, що перебувають у подорожі. Поняття «турист» і «мандрівник». Права і обов'язки туристів.

Головні функції туризму (функція відпочинку, оздоровча, економічна, виховна, навчальна, політична, містоформуюча, культурна, холістична, екологічна). Види туризму за метою подорожі.

Сутність та види туристсько-рекреаційних ресурсів (природно-рекреаційні, природно-антропогенні, бальнеологічні, суспільно-історичні, біосоціальні, подієві). Поняття «суперточка-тур».

Індустрія туризму як міжгалузевий комплекс. Структура індустрії туризму (інституційно-організаційна, функціонально-господарська, територіально-господарська підсистеми та їх елементи).

Підходи до визначення поняття «ринок туристичних послуг». Туристичний попит та туристична пропозиція, їх особливості. Постачальники та споживачі туристичних послуг. Сутність понять «міжнародний турист», «міжнародний відвідувач», «одноденний відвідувач». Туристичний потік та основні його показники (кількість прибуттів (вибуттів) і тривалість перебування). Показники статистики туристичних доходів і витрат. Мультиплікативний ефект туризму.

РОЗДІЛ 2. ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

Туристичне країнознавство як навчальна дисципліна. Поняття про країнознавство, його предмет і аспекти дослідження. Найвідоміші школи країнознавства:

Принципи туристичного країнознавства: регіональний, комплексний, екологічний.

Методи дослідження: системно-структурний аналіз, типологія, районування, етногенез; статистико-математичний, картографічний, порівняльний методи. Основні поняття. Аналітичний та синтетичний типи дослідження.

Країнознавство у сфері туризму. Джерельна база країнознавчих досліджень в туризмі. Особливості та специфіка туристичного країнознавства.

Районування як основний метод країнознавчого дослідження в туризмі. Принципи та критерії районування в туризмі. Туристичний макрорегіон, регіон, дестинація. Сучасні підходи до регіонального поділу світу.

Природно-географічна характеристика. Опис території країни, її властивостей та складу. Географічне положення, як умова розвитку туризму в країні.

Туристична характеристика кліматичних особливостей країни. Сезонні коливання кліматичних умов, як фактори розвитку туризму в країні. Унікальні природні явища, як особливі туристичні атракції країни.

Політико-економічна характеристика держави та її вплив на розвиток туризму в країні. Політичні конфлікти та «гарячі точки». Оцінка рівня розвитку туризму та туристичної інфраструктури.

Історико-культурна характеристика держави та її роль у формуванні туристичного іміджу країни. Основні напрямки історичної характеристики країни для сфери туризму: історія становлення, історія народів, видатні події та постаті, історичні регіони, центри та пам'ятки.

Загальна характеристика культури країни та населення, як основного носія національних традицій. Визначення расового, етнічного та національного складу населення. Характеристика релігійного складу населення. Соціальна та демографічна ситуація в країні та її вплив на розвиток туризму. Оцінка стану міграцій в країні. Розселення та ступінь урбанізації, як фактори розвитку

Характеристика національної архітектури, мистецтва. Місце музеїв в туристичному описі країни. Видатні твори мистецтва. Культурні події та явища як сучасні об'єкти туристичної атракції. Національно-культурні традиції та менталітет народу, як особливі риси, що формують національний імідж. Кулінарні бренди та традиції харчування, як туристичні атракції країни. Типові символи країни.

Характеристика туристичних регіонів. Структура та загальна характеристика Європейського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри. Суспільний устрій країн регіону, рівень їх економічного та соціального розвитку.

Стан розвитку інфраструктури, її вплив на туристичну привабливість Європейського туристичного регіону. Історико-культурна спадщина. Об'єкти списку світової спадщини ЮНЕСКО, як особливі туристичні атракції країн регіону.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Класифікація екскурсій. Тематика екскурсій.

Методика підготовки екскурсії. Головні етапи підготовки екскурсії.

Визначення маршруту. Складання текстів екскурсії (індивідуального, контрольного). Підбір прийомів. Складання методичної розробки, її структура. Складання бібліографії по темі. Вивчення архівних матеріалів, експозицій музеїв та виставок. Відбір матеріалів та складання конспектів. Хронометраж часу екскурсії. Уточнення екскурсійних об'єктів, зупинок. Вибір місць екскурсійного показу. Підготовка ілюстративного матеріалу по темі екскурсії. Прийняття та затвердження екскурсії.

Методичні прийоми проведення екскурсії (показ об'єктів та розповідь про них), цілі та завдання проведення екскурсії. Екскурсія як синтез показу та розповіді.

Екскурсійний показ об'єктів. Розташування екскурсійної групи. Цілеспрямованість показу об'єктів. Методичні прийоми показу – попередній огляд, екскурсійний аналіз, зорова реконструкція, локалізація подій, порівняння. Прийоми показу допоміжних матеріалів (ілюстрації, схеми, карти та ін.) Жести екскурсовода в показі екскурсійних об'єктів.

Розповідь на екскурсіях. Головні вимоги до розповіді – науковість, достовірність, конкретність, лаконічність, доступність, яскравість викладення матеріалу. Логічні переходи, їх роль у викладенні екскурсійного матеріалу. Методичні прийоми розповіді: роз'яснення, опис, коментування, екскурсійна довідка, літературний монтаж, цитування, локалізація подій.

Мова екскурсовода. Її темп і характер. Методичні прийоми активізації пізнавальної діяльності екскурсантів. Культура поведінки і зовнішній вигляд екскурсовода.

РОЗДІЛ 4. ТУРОПЕРЕЙТИНГ

Законодавчі засади створення туристичного підприємства в Україні. Основні етапи створення туристичного підприємства. Туроператорська та турагентська діяльність. Специфіка змісту поняття «туристична послуга». Структура туристичного продукту. Життєвий цикл туристичного продукту. Тур як ринковий продукт індустрії туризму. Поняття «тур пакет». Класифікація турів. Класи обслуговування в туризмі. Програмний туризм як основа сучасного туropolрейтингу та обслуговування туристів. Програма обслуговування туристів. Попит на світовому туристичному ринку. Сутність

та основні риси туристичного попиту. Мотивація в туризмі. Сегментація туристичного ринку. Поведінкові стереотипи туристів.

Маркетингова діяльність туристичних підприємств. Сутність та зміст маркетингу в туризмі. Рівні координації маркетингу в туризмі. Принципи маркетингу в туризмі. Технологія реалізації концепції маркетингу на туристичному підприємстві. Система маркетингової інформації туристичного підприємства. Просування і збут турів. Технологія просування туристичного продукту до споживача. Сутність та основні елементи комплексу маркетингових комунікацій. Персональні продажі. Стимулювання збуту (продаж). Зв'язки з громадськістю. Реклама. Канали доставки турпродукту до споживача. Планування діяльності та стратегія розвитку туристичного підприємства. Планування діяльності туристичного підприємства.

Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів. Поняття гостинності в сфері туристичної індустрії. Забезпечення комплексу гостинності. Особливості прийому іноземних туристів. Сутність анімаційної діяльності в туризмі. Види та форми анімаційної діяльності. Анімаційна служба туристичних комплексів і готелів. Організація дозвілля в туристичних комплексах і готелях.

Проектування (розробка) туру. Формування туру. Методика розробки туру. Договірні відносини з організації турів. Договірні відносини між туроператором і постачальниками туристичних послуг. Договірні відносини між ініціативним та рецептивним туроператорами. Документальне оформлення відносин туристичного підприємства з туристом. Фінансово-економічні засади організації турів. Фактори формування ціни на туристичні послуги. Політика цін на туристичні послуги. Структура ціни на туристичний продукт. Собівартість туру. Методи ціноутворення в туристичних фірмах. Забезпечення якості турпродукту. Поняття якості та вимоги до якості туристичного продукту.

РОЗДІЛ 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Міжнародно-правове регулювання туристичної діяльності: класифікація нормативних правових актів. Поняття, зміст і особливості туристичних формальностей. Правовий статус міжнародних організацій у сфері туризму.

Всесвітня туристична організація (ЮНВТО) як основний регулятор міжнародного туризму. Історія утворення, особливості статуту та система постійних діючих органів ЮНВТО. Дослідження основних напрямів діяльності ЮНВТО. Співробітництво України та ЮНВТО.

Суть та моделі державного регулювання туристичної діяльності. Нормативно-правова база державного регулювання туристичної діяльності. Функції та методи державного регулювання в галузі туризму. Шляхи удосконалення державного регулювання туристичної діяльності в Україні.

Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в сфері туризму. Державна реєстрація туристичної організації та індивідуального підприємця. Правове регулювання кадрового забезпечення діяльності туристичних підприємств.

Правове регулювання договірних відносин туроператора з турагентом і страховою компанією. Правові аспекти взаємодії клієнта та туристичного підприємства. Конфлікти між туристичною фірмою і споживачем туристичних послуг. Юридична відповідальність сторін.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

3.1. Для конкурсного відбору при прийомі для здобуття ступеня магістра проводяться вступні экзамен за фаховими дисциплінами відповідно до програм вступних випробувань.

Фахове випробування має на меті визначити встановити відповідність рівня теоретичних знань та практичної підготовки здобувачів вимогам освітньої програми бакалаврського рівня вищої освіти.

В процесі экзамену комісія повинна оцінити:

1. Системність мислення, вміння пов'язувати окремі проблеми чи частини явища в єдине ціле.
2. Вміння логічно та послідовно викладати свої думки.
3. Обсяг знань з дисциплін, винесених на экзамен.

Оцінка за результатами вступного экзамену виставляється за 200-бальною шкалою.

3.2. Для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти НРК6(бакалавра)/НРК7(магістр, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) обов'язковими є єдине фахове вступне випробування (ЄФВВ) з будь якого предметного тесту (на вибір вступника) та єдиний вступний іспит (ЄВІ), який поєднує тест загальної навчальної компетентності та тест з іноземної мови. ЄФВВ та ЄВІ проводяться Українським центром оцінювання якості освіти відповідно до законодавства.

3.3. Для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти НРК7(магістра, спеціаліста) можуть подаватися результати ЄВІ/ЄФВВ, або складати співбесіду з іноземної мови та фаховий іспит в Університеті.

3.4. Конкурсний бал для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра розраховується за такою формулою:

$$\text{Конкурсний бал (КБ)} = 0,2 \times \text{П1} + 0,2 \times \text{П2} + 0,6 \times \text{П3},$$

де

П1 – оцінка тесту загальної навчальної компетентності ЄВІ;

П2 – оцінка тесту з іноземної мови ЄВІ;

П3 – оцінка ЄФВВ або оцінка фахового екзамену в передбачених цими Правилами випадках.

Таблиця переведення тестових балів ЄВІ та ЄФВВ до шкали 100-200 наведена в додатку 5 до Правил прийому.

4. ЛІТЕРАТУРА

за окремими дисциплінами

1. Миронов Ю.Б. Основи туризмознавства: підручник/Ю.Б. Миронов – Львівський торговельно-економічний університет, 2024.
2. Чуєва І.О., Ніколаєва Л.Г., Косарева Н.М. Інноваційні технології туристичної діяльності на світовому ринку туристичних послуг. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/622>.
3. Баран, Р. Формування маркетингової комунікативної політики туристичних підприємств в умовах розвитку цифрових комунікацій. Економічний аналіз. 2021. Том 31. № 2. С. 80-89
4. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів/ М.П. Мальська, М.З. Гамкало, О.Ю. Бордун; М-во освіти і науки України; Львівський нац. ун-т ім. І.Франка. – К.: ЦУЛ, 2019. – 222 с.
5. Kotler, P. Маркетинг у туризмі: сучасні підходи / П. Котлер. – Київ: Основи, 2022.
6. Кифяк В. І. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2021.
7. Бабарицька В., Малиновська О. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: навч. посіб. К. : Альтерпрес, 2018
8. Державна служба статистики України. Статистичні дані про туризм / Державна служба статистики України. – Київ : ДССУ, 2023. - 45с.
9. Жарков Г. Н. Правовое обеспечение международного туризма : учебно-практ. пособие / Г. Н. Жарков. - К. : Кондор, 2017. - 486 с.
10. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Наказ Міністерства інфраструктури України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 07 грудня 2023 р. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#Text>
11. Про туризм : Закон України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 10 жовтня 2024 р. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Інтернет- ресурси:

1. Booking.com. Аналітичний звіт про цифрові тренди в туризмі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.booking.com.
2. Eurostat. Статистичний звіт про використання цифрових технологій у туризмі. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ec.europa.eu/eurostat.
3. Internet resource: <https://euukrainecoop.com/2019/02/08/eu-supportscience-reform-in-ukraine/#more-114651> (02.03.2019)
4. Туризм та супутні послуги. Система управління сталим розвитком закладів розміщення. Вимоги: ДСТУ. ISO 21401:2020. (ISO 21401:2018, IDT).
 1. Туристичні потоки [Електронний ресурс]: за даними Державної служби статистики України – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Навчальне видання
Програма вступних випробувань на навчання
за освітньо-професійної програмою
«Туризм»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Підписано до друку Формат 60 X 84/16. Ум. друк. арк. 0, 5
Оперативна поліграфія. Зам. № . Тираж прим.

Університет Альфреда Нобеля.
49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18.